

การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์
Care of infants and postpartum women who use amphetamine drugs, Yang Talat
Hospital, Kalasin Province.

(Received: February 16,2025 ; Revised: February 20,2025 ; Accepted: February 21,2025)

เนาวนา ภูจำพล¹
Naowana Phuchaphon¹

บทคัดย่อ

การศึกษา การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณลักษณะและปัญหาทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน และศึกษาการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) มีระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2567 ถึง เดือน กุมภาพันธ์ 2568 รวม 4 เดือน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน ที่มารับบริการที่หอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอดและนรีเวช โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 7 ราย เก็บข้อมูลจากเวชระเบียน วิเคราะห์ข้อมูลโดย การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า หญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ราย อายุระหว่าง 19 – 37 ปี คลอดปกติ และ ผ่าคลอด สามารถดูแลทารกได้ มารดาต้องการเลี้ยงนมผง ได้มีการนัดพบจิตแพทย์ นัดพบกุมารแพทย์ และนัดตรวจพัฒนาการ

คำสำคัญ: การดูแล ทารกและหญิงหลังคลอด สารเสพติดแอมเฟตามีน

Abstract

The study of the care of infants and postpartum women who use amphetamine at Yang Talat Hospital, Kalasin Province aimed to study the characteristics and problems of infants and postpartum women who use amphetamine and to study the care of infants and postpartum women who use amphetamine at Yang Talat Hospital, Kalasin Province. This was a quasi-experimental research with a study period from November 2024 to February 2025, a total of 4 months. The sample consisted of 7 infants and postpartum women who used amphetamine who received services at the obstetrics, postpartum, and gynecology ward, Yang Talat Hospital, Kalasin Province. Data were collected from medical records and analyzed by content analysis, frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The study found that there were 7 postpartum women who used amphetamine at Yang Talat Hospital, Kalasin Province, aged between 19 and 37 years, had normal births and cesarean sections, were able to take care of their babies, and the mothers wanted to feed them formula milk. They had made an appointment to see a psychiatrist, a pediatrician, and a developmental checkup.

Keywords: Care of infants and postpartum women, amphetamine

บทนำ

ทารก หมายถึง ช่วงชีวิตตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการอย่างรวดเร็ว แบ่งออกเป็นทารกแรกเกิด (0-28 วัน ตามนิยามขององค์การอนามัยโลก) และ

ทารก (29 วัน - 2 ปี)¹ การดูแลทารกในช่วงนี้ต้องอาศัยความเข้าใจในพัฒนาการตามวัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อส่งเสริมการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมบูรณ์ โดยเน้นการตอบสนองความต้องการพื้นฐาน การสร้างความผูกพันใกล้ชิด

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ หอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอดและนรีเวช โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ระหว่างมารดาบิดาและทารก และการกระตุ้นพัฒนาการที่เหมาะสม หลักการดูแลทารกแรกเกิด ได้แก่ การดูแลด้านการหายใจ การควบคุมอุณหภูมิของร่างกายให้อยู่ในระดับปกติ ดูแลการให้อาหารและน้ำอย่างเพียงพอ ป้องกันการติดเชื้อ การส่งเสริมความผูกพันใกล้ชิดระหว่างมารดาบิดาและทารก ส่งเสริมความปลอดภัย การตรวจคัดกรองทางห้องปฏิบัติการ และการจัดจำหน่ายทารกแรกเกิดและการติดตามเยี่ยมที่บ้าน สำหรับหญิงหลังคลอด หมายถึง สตรีที่อยู่ในช่วง 6-8 สัปดาห์แรกหลังจากการคลอดบุตร (Postpartum period) ซึ่งร่างกายจะมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อกลับคืนสู่สภาพเดิมก่อนการตั้งครรภ์ ทั้งระดับฮอร์โมน ขนาดมดลูก และการทำงานของระบบต่างๆ¹ การดูแลหญิงหลังคลอดจึงมุ่งเน้นการฟื้นฟูร่างกาย การจัดการกับภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น การส่งเสริมสุขภาพจิตใจ และการสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ซึ่งมีผลต่อสุขภาพของทั้งแม่และทารกในระยะยาว การพยาบาลมารดาทารกแบบองค์รวม และการดูแลที่เน้นครอบครัวเป็นศูนย์กลางรวมทั้งการนำทฤษฎีต่างๆที่เกี่ยวข้องกับมารดาทารกมาใช้เป็นแนวทางในการดูแลเพื่อให้การพยาบาลมารดาทารกที่ครอบคลุมทุกมิติ²

การใช้สารเสพติดแอมเฟตามีนในหญิงตั้งครรภ์ คือการที่สตรีตั้งครรภ์ใช้สารแอมเฟตามีนหรืออนุพันธ์ของแอมเฟตามีน เช่น เมทแอมเฟตามีน ในระหว่างตั้งครรภ์ สารเหล่านี้มีฤทธิ์กระตุ้นระบบประสาทส่วนกลาง และส่งผลเสียอย่างมากต่อสุขภาพของทั้งมารดาและทารกในครรภ์ หญิงตั้งครรภ์อาจใช้สารเสพติดเนื่องจากความเชื่อที่ผิดๆ หรือเพื่อบรรเทาความเครียด ในประเทศไทยการใช้สารเสพติดแอมเฟตามีนในหญิงตั้งครรภ์เป็นปัญหาที่พบมากขึ้นและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การใช้เมทแอมเฟตามีนในหญิงตั้งครรภ์มีความสัมพันธ์กับความเครียด และอาจมีสาเหตุมาจากความเชื่อที่ผิดๆ ว่าจะทำให้คลอดลูกได้ง่ายขึ้น³

การใช้แอมเฟตามีนในหญิงตั้งครรภ์จัดเป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญ เนื่องจากแอมเฟตามีน

สามารถแพร่ผ่านรกไปยังทารก ทำให้เกิดผลกระทบโดยตรงต่อพัฒนาการของทารกในครรภ์ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ได้แก่ การเจริญเติบโตช้า คลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักตัวน้อย และภาวะแทรกซ้อนอื่น ๆ ทารกแรกเกิดที่มารดามีประวัติใช้แอมเฟตามีนอาจมีอาการถอนยาซึ่งแสดงออกด้วยอาการหลากหลาย เช่น ร้องเสียงแหลม หาวบ่อย สั่น ชัก และปัญหาเกี่ยวกับการกินและการ นอกจากนั้น หญิงตั้งครรภ์ที่ใช้แอมเฟตามีนยังมีความเสี่ยงสูงต่อภาวะแทรกซ้อนทางสูติกรรม เช่น ครรภ์เป็นพิษ รกลอกตัวก่อนกำหนด และตกเลือดหลังคลอด³

การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติดแอมเฟตามีนถือเป็นความท้าทายที่ต้องการแนวทางการดูแลแบบสหวิชาชีพและองค์รวม ทารกแรกเกิดที่คลอดจากมารดาที่ใช้แอมเฟตามีนควรได้รับการประเมินอย่างละเอียดเพื่อตรวจหาภาวะถอนยาโดยใช้เครื่องมือมาตรฐาน เช่น Neonatal Abstinence Scoring System (NAS), และให้การดูแลแบบประคับประคองเพื่อบรรเทาอาการถอนยาที่อาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ การส่งเสริมความผูกพันระหว่างมารดาและทารก แม้ในสถานการณ์ที่ซับซ้อน ยังคงเป็นสิ่งสำคัญ โดยการให้ความรู้และสนับสนุนให้มารดามีส่วนร่วมในการดูแลทารกอย่างเหมาะสม ในส่วนของการดูแลหญิงหลังคลอด การประเมินสภาพร่างกายและจิตใจอย่างละเอียดเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการซักประวัติการใช้สารเสพติดและการประเมินความเครียด การส่งต่อเพื่อรับการบำบัดรักษา ยาเสพติดและการดูแลสุขภาพจิตแบบต่อเนื่องเป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม ควบคู่ไปกับการให้ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงดูบุตรและการป้องกันการกลับไปใช้สารเสพติดซ้ำ การสร้างเครือข่ายสนับสนุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมของครอบครัวยังเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการฟื้นฟูตัวและคุณภาพชีวิตที่ดีของทั้งมารดาและทารก⁴

สถานการณ์การใช้สารเสพติดในหญิงตั้งครรภ์ที่โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการใช้ยาบ้าหรืออนุพันธ์ของแอมเฟตามีน ซึ่งสอดคล้องกับแนวโน้มระดับประเทศ³ จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างหญิงตั้งครรภ์ที่ใช้สารเสพติดส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น มีระดับการศึกษาไม่สูงนัก และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปหรือเกษตรกร ซึ่งอาจเป็นปัจจัยเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด เช่น ความเครียดจากภาวะเศรษฐกิจ การขาดการสนับสนุนทางสังคม และอิทธิพลจากคนใกล้ชิด⁵ การใช้สารเสพติดในระหว่างตั้งครรภ์ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของทั้งมารดาและทารก โดยมารดามีความเสี่ยงต่อภาวะแทรกซ้อนระหว่างตั้งครรภ์ เช่น ครรภ์เป็นพิษและการคลอดก่อนกำหนด ในขณะที่ทารกอาจมีน้ำหนักตัวน้อย มีภาวะถอนยาหลังคลอด และอาจมีปัญหาพัฒนาการในระยะยาว⁶ ปัจจุบันระบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่ใช้สารเสพติดในจังหวัดกาฬสินธุ์ยังคงมีข้อจำกัดในด้านการคัดกรอง การให้คำปรึกษา และการบำบัดรักษา ทำให้การดูแลไม่ครอบคลุมและไม่ต่อเนื่องเท่าที่ควร

จากสถานการณ์ดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อตอบสนองความต้องการในการดูแลที่หลากหลาย เช่น การดูแลสุขภาพกายและสุขภาพจิต การบำบัดยาเสพติด การสนับสนุนทางสังคม การเลี้ยงดูบุตร และการป้องกันการกลับไปใช้สารเสพติดซ้ำ และเป็นการส่งเสริมการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาการใช้สารเสพติดในหญิงตั้งครรภ์อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะและปัญหาของทารกและหญิงหลังคลอด

2. เพื่อศึกษาการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

3. เพื่อศึกษาผลของการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการวิจัย

การศึกษา การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experiment) มีระยะเวลาในการศึกษาระหว่าง เดือนพฤศจิกายน 2567 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2568 รวม 4 เดือน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ทารกและหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่หอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอดและนรีเวช โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน ที่มารับบริการที่หอผู้ป่วยสูติกรรมหลังคลอดและนรีเวช โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึง เดือน มกราคม 2568 รวม 3 เดือน จำนวน 7 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม ได้แก่ การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีกิจกรรมหรือขั้นตอนของการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกอบด้วย คุณลักษณะและปัญหาทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน การกำหนดกิจกรรมแนวปฏิบัติ การดำเนินการตามกิจกรรมและการสรุปผลการดำเนินงานตามการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

2.1 เวชระเบียน

2.2 แบบประเมิน Neonatal abstinence scoring system: Modified Finnegan Neonatal Abstinence Score Sheet

2.3 แบบประเมิน ก่อนจำหน่ายและการปฏิบัติตัวต่อเนื่องที่บ้านของผู้ป่วย โรงพยาบาลยางตลาด

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

การศึกษา การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์คุณลักษณะและปัญหาทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน

2. การกำหนดกิจกรรมการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

3. การดำเนินการตามกิจกรรมการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

4. การสรุปผลการดำเนินงานตามการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

จริยธรรมการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่

ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการวิเคราะห์ ผลการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า หญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ราย อายุระหว่าง 19 – 37 ปี คลอดปกติ และ ผ่าคลอด

2. การดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ การกำหนดบทบาทของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยยาเสพติด การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาล การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาเสพติด กิจกรรมการพยาบาล ขั้นตอนการดูแลหญิงหลังคลอดใช้สารเสพติด

3. ผลการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์

Case 1 คลอดเองที่บ้านก่อนมาโรงพยาบาล 1 ชั่วโมง ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนมากมารดาว่างนอน ปวดแผลพอกน ภาวะเครียดหลังคลอด 3 คะแนน สามารถดูแลทารกได้ มารดาต้องการเลี้ยงนมผง นัคคลินิกฟ้าใสโรงพยาบาลยางตลาดพบจิตแพทย์ 22 พฤศจิกายน 2567 นัดพบกุมารแพทย์ 19 พฤศจิกายน 2567 +urine Amphetamine นัคพัฒนาการ 14 มกราคม 2568

Case 2 คลอดทางช่องคลอด ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนมากมารดาว่างนอน ปวดแผลพอกน ภาวะเครียดหลังคลอด 1 คะแนนทำหมันวันที่14พฤศจิกายน 2567 มารดาต้องการเลี้ยงนมผง สามารถดูแลบุตรได้ งดนมมารดา

จำหน่ายพร้อมมารดา นัดพัฒนาการ 14 มกราคม 2568

Case 3 ผ่าคลอดทางหน้าท้อง ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนมากมารดาช่วงนอน ปวดแผลพอน ภาวะเครียดหลังคลอด 2 คะแนน สามารถดูแลบุตรได้ งดนมมารดา มารดาต้องการเลี้ยงนมผง นัดคลินิกฟาส์โรงพยาบาลหนองสูงศรี นัดพัฒนาการ 28 มกราคม 2568 นัดตรวจ HBaAg HBsAb เมื่ออายุครบ 1 ปี 27 พฤศจิกายน 2568

Case 4 คลอดเองที่บ้านก่อนมาโรงพยาบาล 1 ชั่วโมง 40 นาที สามารถดูแลบุตรได้ งดนมมารดา จำหน่ายพร้อมมารดา นัดพัฒนาการ 4 มีนาคม 2568

Case 5 ผ่าคลอดทางหน้าท้อง ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนมากมารดาช่วงนอน ปวดแผลพอน ภาวะเครียดหลังคลอด 2 คะแนน สามารถดูแลบุตรได้ มารดาต้องการเลี้ยงนมผง นัดคลินิกฟาส์โรงพยาบาลยางตลาดพบจิตแพทย์ จำหน่ายพร้อมมารดา นัดดูอาการ 20/1/2568 Hct ,MB , Urine Amphetamine นัดพัฒนาการ 11 มีนาคม 2568

Case 6 การคลอด Previous C/S หลังคลอดส่วนมากมารดาช่วงนอน ปวดแผลพอน ภาวะเครียดหลังคลอด 1 คะแนน สามารถดูแลบุตรได้ งดนมมารดา มารดาต้องการเลี้ยงนมผง จำหน่ายพร้อมมารดา นัดดูอาการ 22/1/2568 CBC,Reti,G6PD,DCT นัดพัฒนาการ 18 มีนาคม 2568

Case 7 คลอดทางช่องคลอด c RML episiotomy ไม่มีอาการผิดปกติหลังคลอด ส่วนมากมารดาช่วงนอน ปวดแผลพอน ภาวะเครียดหลังคลอด 2 คะแนน สามารถดูแลบุตรได้ งดนมมารดา

4. ปัญหาอุปสรรค

4.1 มารดาหลังคลอดอยู่ในระยะขาดยา มารดาช่วงนอนเป็นส่วนใหญ่ ขาดความสนใจในการดูแลบุตร

4.2 ไม่มาพบแพทย์ตามนัด

4.3 มารดาที่ย้ายถิ่นฐานบ่อยครั้ง ไม่สามารถติดตามได้

4.4 ระยะเวลาในการนอนพักรักษาในโรงพยาบาลน้อย คลอดปกติ 3วัน ผ่าคลอด5วัน ทำให้รับความรู้ได้น้อย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษา พบว่า คุณลักษณะของทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า หญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ มีจำนวนทั้งสิ้น 7 ราย อายุระหว่าง 19 – 37 ปี คลอดปกติ และ ผ่าคลอด สอดคล้องกันกับการศึกษาของ อติศักดิ์ ไวเขตการณ์⁷ ได้ศึกษาผลลัพธ์การตั้งครรภ์ของมารดาและทารกในสตรีตั้งครรภ์ที่เสพยาเสพติดแอมเฟตามีนระหว่างตั้งครรภ์ พบว่าอายุเฉลี่ยของสตรีตั้งครรภ์ที่มาคลอดเท่ากับ 26.5 ± 5.9 คลอดที่อายุครรภ์เฉลี่ย 37.3 ± 2.0 สัปดาห์ และพบว่าสตรีตั้งครรภ์กลุ่มศึกษา จะเกิดภาวะแทรกซ้อนมากกว่ากลุ่มควบคุม โดยภาวะแทรกซ้อนที่พบคือ ภาวะครรภ์เป็นพิษ และสตรีตั้งครรภ์กลุ่มศึกษาจะมีค่าร้อยละความเข้มข้นของเลือด (Hematocrit) ในวันที่มาคลอดน้อยกว่าสตรีตั้งครรภ์กลุ่มควบคุม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแนวทางการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ การกำหนดบทบาทของพยาบาลในการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด กระบวนการพยาบาลผู้ป่วยยาเสพติด การวางแผนการพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการพยาบาล การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาเสพยาเสพติด กิจกรรมการพยาบาล ขั้นตอนการดูแลหญิงหลังคลอดใช้สารเสพติด โดยประยุกต์จากคู่มือบันทึกทางการพยาบาลผู้ป่วยยาเสพติด ของวิมล ลักษณะภิกขุ⁸ ส่งผลให้ผลการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ส่วนใหญ่มารดาสามารถดูแลทารกได้

มารดาต้องการเลี้ยงนมผง นวัตกรรมไฟฟ้าใส
โรงพยาบาลยางตลาดพบจิตแพทย์ นัตพกุมาร
แพทย์ และนัดพัฒนาการ ต่อไป สอดคล้องกับการ
การศึกษาของ พรทิพย์ หอมเพชร พิศมัย กอง
ทรัพย์ นื่องนุช แสนบรรดิษฐ์⁹ ประสิทธิภาพของการ
ใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาหลังคลอดที่
ใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนต่อความรู้
พฤติกรรมการดูแลตนเองหลังคลอดการกลับมา
รักษาซ้ำและการกลับมาเสพติด ในโรงพยาบาล
ตติยภูมิแห่งหนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า 1) กลุ่ม
ทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้ในการดูแลตนเอง
หลังคลอด (เฉลี่ย = 19.43, S.D. = 1.11) สูงกว่า
กลุ่มควบคุม (เฉลี่ย = 17.17, S.D. = 1.63) อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) 2) ค่าเฉลี่ยคะแนน
พฤติกรรมในการดูแลตนเองในกลุ่มทดลอง (เฉลี่ย
= 3.76, S.D. = 0.94) และกลุ่มควบคุม (เฉลี่ย =
3.51, S.D. = 1.04) อยู่ในระดับมาก 3) กลุ่ม
ทดลองไม่มีการกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน กลุ่ม
ควบคุมกลับมารักษาซ้ำภายใน 28 วัน 1 ราย 4)
กลุ่มทดลองมีการกลับมาเสพติดภายใน 6 สัปดาห์
หลังคลอด 1 ครั้ง ขณะที่กลุ่มควบคุมกลับมาเสพติด
ภายใน 6 สัปดาห์หลังคลอด 7 ครั้ง ซึ่งแตกต่าง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) จึงควรนำ
รูปแบบการวางแผน จำหน่ายมารดาหลังคลอดนี้ไป
ปรับใช้และศึกษาในหญิงตั้งครรภ์ที่ใช้สารเสพติด
ทุกชนิดเริ่มตั้งแต่ตั้งครรภ์ เพื่อให้หญิงตั้งครรภ์มี
ความรู้และพฤติกรรมดูแลตนเองอย่างถูกต้อง
ลดผลกระทบต่อมารดาและทารกแรกเกิด ลดการ

กลับมา เสพสารเสพติดซ้ำ และได้รับการ
บำบัดรักษาตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุข

อย่างไรก็ตามยังพบปัญหาอุปสรรค ได้แก่
มารดาหลังคลอดอยู่ในระยะขาดยา มารดาว่าง
นอนเป็นส่วนใหญ่ ขาดความสนใจในการดูแลบุตร
ไม่มาพบแพทย์ตามนัด มารดาที่ย้ายถิ่นฐาน
บ่อยครั้ง ไม่สามารถติดตามได้และ ระยะเวลาใน
การนอนพักรักษาในโรงพยาบาลน้อย คลอดปกติ 3
วัน ผ่าคลอด 5 วัน ทำให้รับความรู้ได้น้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ในการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้
สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนในโรงพยาบาล ควรใช้แนว
ทางการดูแลทารกและหญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติด
เมทแอมเฟตามีน โรงพยาบาลยางตลาด จังหวัด
กาฬสินธุ์ ประกอบด้วย การกำหนดบทบาทของ
พยาบาลในการดูแลผู้ป่วยยาเสพติด กระบวนการ
พยาบาลผู้ป่วยยาเสพติด การวางแผนการพยาบาล
การปฏิบัติการพยาบาล การประเมินผลการ
พยาบาล การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาเสพติด
สารเสพติด กิจกรรมการพยาบาล ขั้นตอนการดูแล
หญิงหลังคลอดใช้สารเสพติด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาติดตามการดูแลทารกและ
หญิงหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนใน
ชุมชนเพื่อการดูแลที่ครบวงจรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. เบญญาภา อติมาพงษ์ ศศิธร พุ่มดวง จันทร์ปักษ์ร์ เครือแก้ว โสเพัญ ชูवल วิไลพร สมานกสิกรณ์.(2563). การพยาบาล
มารดา ทารกและการผดุงครรภ์ 1 (เล่ม 1). คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
2. นัยนา ณีชนะนันท์ และคณะ. (2560). คู่มือสำหรับพ่อแม่ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านการดูแลและพัฒนาเด็ก ตอน เด็กวัย
อนุบาล 0-3 ปี . กรุงเทพมหานคร: ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย สมาคมกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย.
3. สร้อย อนุสรณ์ธีรกุล ดวงพร แสงสุวรรณ อัญชลี อ้วนแก้ว กัตติกา วังทะพันธ์.(2566). การใช้เมทแอมเฟตามีนและ
ความเครียดในหญิงตั้งครรภ์. วารสารการแพทย์โรงพยาบาลอุดรธานี ปีที่ 31 ฉบับที่ 3 ประจำเดือน กันยายน –
ธันวาคม 2566
4. สายชล ขุนหล้า.(2566). การพยาบาลทารกแรกเกิดที่มารดาเสพติดสารเสพติดเมทแอมเฟตามีน โรงพยาบาลนวมิน จังหวัด
กาฬสินธุ์ : กรณีศึกษา. วารสารอนามัยสิ่งแวดล้อม และสุขภาพชุมชนปีที่ 8 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม – สิงหาคม 2566

5. ศุภสิทธิ์ สุชี.(2567). การพัฒนารูปแบบการดูแลหญิงตั้งครรภ์ที่เสพยาเมทแอมเฟตามีนขณะตั้งครรภ์ในโรงพยาบาลภาครัฐ จังหวัดเพชรบูรณ์. วารสารสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่นปีที่6ฉบับที่4ตุลาคม-ธันวาคม2567
6. ทิพย์อุษา จันทร์ทองศรี.(2566). ผลกระทบจากการเสพยาเมทแอมเฟตามีนของมารดาขณะตั้งครรภ์ต่อทารกในระยะแรกเกิด โรงพยาบาลเซกา จังหวัดบึงกาฬ. [ออนไลน์] ระบบเผยแพร่ผลงานวิชาการ (Open Access) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสกลนคร.
http://skko.moph.go.th/dward/document_file/oa/research_file_name/20230717133205_976338236.pdf
7. อติศักดิ์ ไชยเขตการณ์.(2564). ผลลัพธ์การตั้งครรภ์ของมารดาและทารกในสตรีตั้งครรภ์ที่เสพยาเมทแอมเฟตามีนระหว่างตั้งครรภ์. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม ปีที่ 18 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม - สิงหาคม) พ.ศ. 2564 105-112
8. วิมล ลักษณะนาชนิช. (2563). คู่มือบันทึกการพยาบาลผู้ป่วยยาเสพติด. ปทุมธานี: สถาบันธัญญารักษ์ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
9. พรทิพย์ หอมเพชร พิศมัย กองทรัพย์ นื่องนุช แสนบรรดิษฐ์.(2566). ประสิทธิภาพของการใช้รูปแบบการวางแผนจำหน่ายมารดาหลังคลอดที่ใช้สารเสพติดเมทแอมเฟตามีนต่อความรู้ พฤติกรรมการดูแลตนเองหลังคลอดการกลับมารักษารักษาซ้ำ และการกลับมาเสพยา ในโรงพยาบาลตติยภูมิแห่งหนึ่ง. วารสาร โรงพยาบาลสกลนคร ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2566